

K-4

KONCEPTET E AUDITIMIT

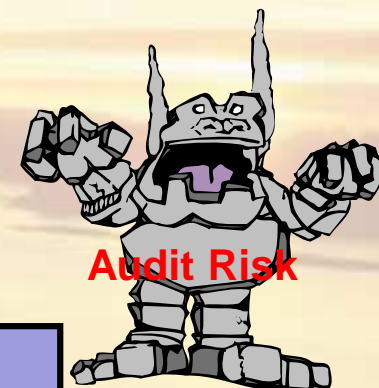
Konceptet kyçe

Modeli i rrezikut të auditimit

Procesi i vlerësimit të rrezikut

Materialiteti

Rreziku i auditimit

Është rreziku që auditori ta lëshon një opinion pa rezervë për pasqyrat financiare të cilat përmbajnë gabime materiale.

Në nivel të pasqyrave
financiare

Në nivel të saldove të
llogarive individuale
ose klasava të
transaksioneve

Modeli i rrezikut të auditimit

$$RA = RV \times RK \times RMz$$

Reziku i vetvetishëm: gjasat që keqpohimi material të ekzistojë në p.f. përkundër ekzistimit të KB

Reziku i kontrollit: gjasat që Sistemi i KB i entitetit nuk parandalon ose zbulon keqpohimet materiale në mbrojtje relevante.

Reziku i mos-zbulimit: Reziku që auditorti nuk do ta zbulojë keqpohimin në pasqyra financiare.

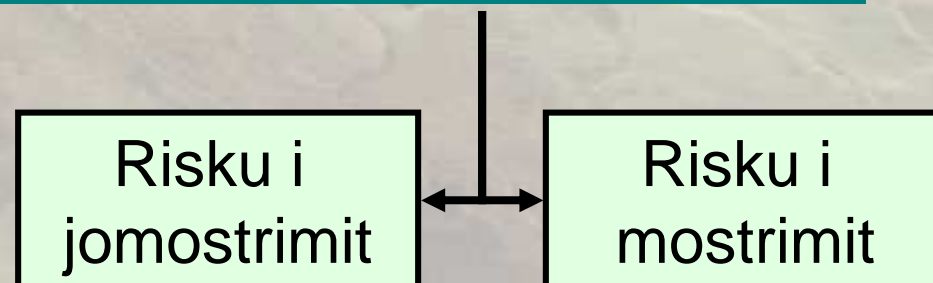
Modeli i rrezikut të auditimit

$$RA = RV \times RK \times RMz$$

Reziku i vetvetishëm : Mjedisi i industrisë ose biznesit.

Reziku i kontrollit : Sistemi i KB.

Reziku i mos-zbulimit : Puna e auditimit: procedurat analitike & testet e transaksioneve.

Përdorimi i modelit të rezikut të auditimit

- ➊ Vedosja e nivelit të planifikuar të **Rezikut të Audit** i cili do të përdoret për p.f. të lëshuara.
- ➋ Vlerësimi i **Rezikut të vetvetishëm** nga rishikimi i gjendjes së biznesit.
- ➋ Vlerësimi i **Rezikut të kontrollit nga rishikimi i KB.**
- ➌ Zgjidhja për nivelin e duhur të **Rezikut të mos-zbulimit** :

$$RA = RV \times RK \times RMz$$

$$RMz = \frac{RA}{RV \times RK}$$

Auditorët e përdorin këtë nivel të RMz për të disajnuar procedurat e auditimit të cilat e ulin rezikun në nivel të pranueshëm.

- ① Vendorsja e nivelit të planifikuar të **Rezikut të Audit** i cili do të përdoret për p.f. të lëshuara.

RA = 5% gjasat e keqpohimit material

② Vlerësimi i RV dhe RK.

$$RV = .90$$

$$RK = .67$$

Kështu, Reziku i keqpohimit material(RKM) është...

$$RKM = RV * RK$$

$$RKM = .90 * .67$$

$$RKM = .60$$

③ Përdorë ekuacionin e RA për ta zgjedhur nivelin e duhur të RMz:

$$RMz = \frac{RA}{RV \times RK}$$

$$RMz = .05 / .60 \rightarrow .08$$

Bazuar në shembullin më lartë, auditori do të vendos qëllimin e auditimit ashtu që të jenë **vetëm 8% gjasat** që keqpohimi material, nëse është prezent, **NUK zbulohet**.

4% gjasat NUK zbulon → ?????? Puna

8% gjasat NUK zbulon → ?????? Puna

12% gjasat NUK zbulon → ?????? Puna

CAKTIMI I NEVELIT TË ULET për RZ

Nënkupton se auditori do të bëjë më shumë punë (më shumë hetime detaje),

Krahasuar me gjendjen ku vlerësimi i RMz është i lartë.

Përdorimi i modelit të rezikut të auditimit

Termet cilësore gjithashtu duhet përdorë në modelin e RA.

Rasti	RA	RV	RK	RMz
1	Shum ulët	Lartë	Lartë	Ulët
2	Ulët	Ulët	Lartë	Moderuar
3	Moderuar	Lartë	Ulët	Moderuar

Procesi i vlerësimit të Rezikut të Auditimit

Auditori don të identifikojë R.e biznesit dhe t'i kuptojë keqpohimet potenciale të cilat mundë të rezultojnë.

Reziku i biznesit përfshijnë ndonjë faktor të brendshëm ose të jashtëm, presion, dhe forcë që prodhon aftësi të entitetit për të mbijetu dhe të bëhet profitabile.

Procesi i vlerësimit të rezikut të Auditimit

Bëje vlerësimin e rezikut për të fituar të kuptuarit e entiteiti dhe mjedisin e tij duke konsideruar edhe KB

Identifiko rezikun e biznesit i cili mundë të jetë si rezultat i keqpohimit material në pasqyrat financiare.

Vlerëso përgjigjen e entitetit dhe fito dëshmi mbi implementimin e tyre.

(Vlerëso rizikun e keqpohimit material)

Përcaktimi i GABIMIT përballë Përcaktimit të MASHTRIMIT

Vlerëso rezikun e **keqpohimit material** në nivel pohimesh dhe përcakto procedurat e auditimit të cilat domosdo bazohen në vlerësimin e rezikut. (**Materialiteti**).

Hapi 1: Të kuptuarit e entitetit dhe mjedisit të tijë

Procedurat për → Kuptimin e entitetit dhe mjedisit të tijë

**Hetimet e
Manaxhmentit
dhe të tjerëve**

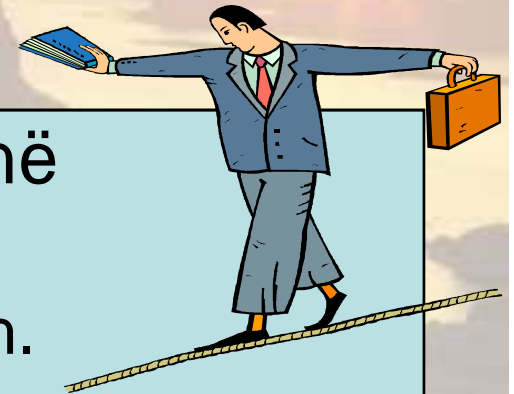
**Procedurat
Analitike**

**Vëzhgimi
dhe Inspektimi**

Hapi 2: Identifikimi i Rrezikut të Biznesit

Rrethanat dhe ngjarjet të cilat e ndikojnë ekzistimin e rrezikut të biznesit:

- Ndryshimet domethënëse të entiteti (psh. përvetësimet dhe reorganizimi).
- Ndryshimet domethënëse në industri.
- Produkte të reja domethënëse, shërbimet, ose linja të biznesit.
- Lokacione të reja.
- Ndryshime domethënëse në mjedisin e TI.
- Operacione në fusha me ekonomi jostabile.
- Nivel i lartë i kompleksitetit të rregulloreve.

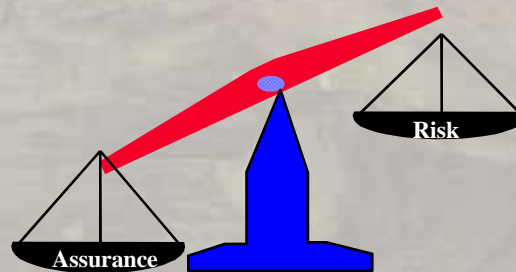

Hapi 3: Përcaktimi i Rrezikut të Keqpohimit Material

GABIMI përballë MASHTRIMIT

Gabimi është keqpohim jo i qëllimshëm:

- Gabimi në mbledhje ose procesimin e shenimeve financiare të përdorur gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare.
- Bërja e vlerësimeve kontable të paarësyeshme pa vëmendje ose keqinterpretimit të fakteve.
- Gabimi në aplikimin e parimeve kontable në lidhje me shumat, klasifikimin, metodën e prezantimit, ose shpalosjet.

Hapi 3: Përcaktimi i Rrezikut të Keqpohimit Material

GABIMI përballë MASHTRIMIT

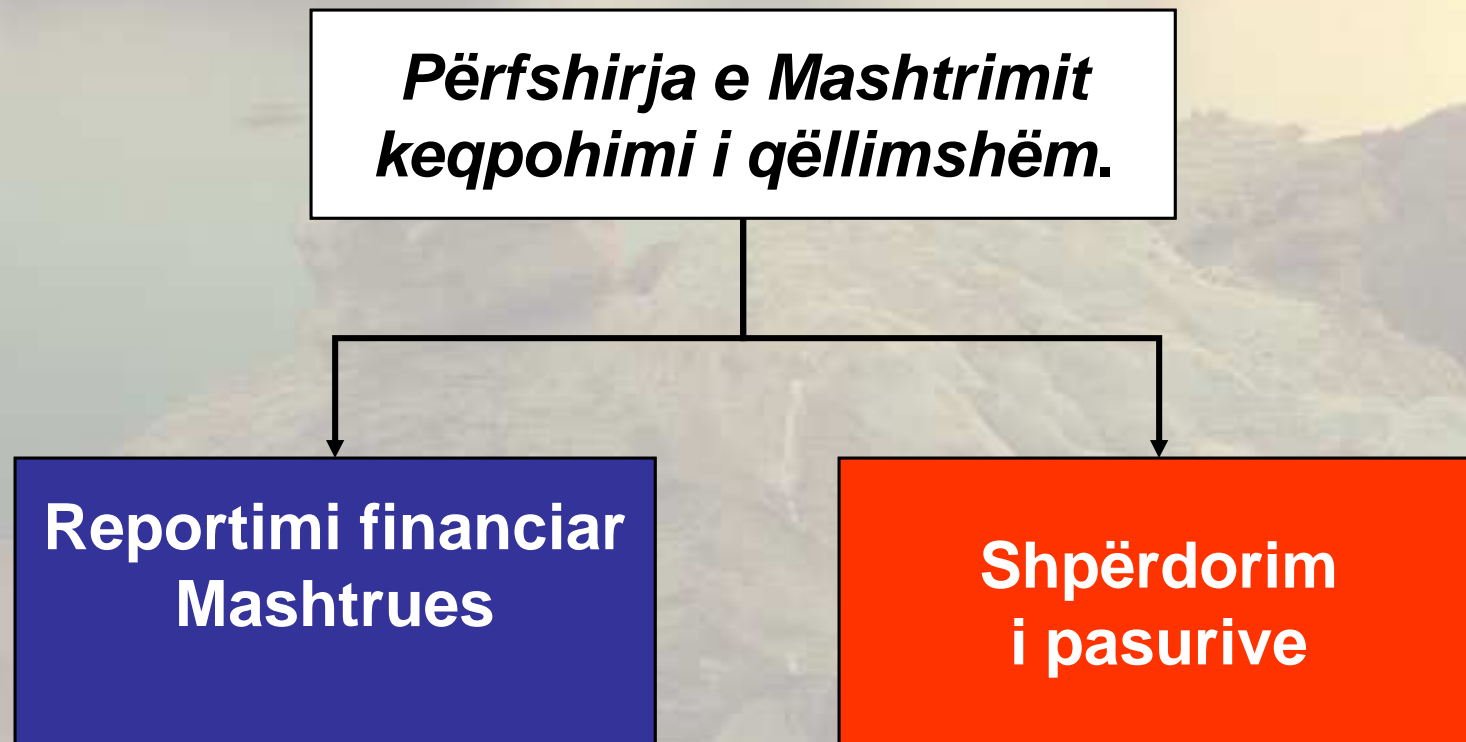
Mashtrimi përfshin *keqpohimet e qëllimshme*.

Procesi i identifikimit të mashtrimeve përfshin:

- Burimin e informacionit në lidhje me mashtrimin e mundshëm
 - Komunikimet midis ekipit të auditimit
 - Hetimet e menaxhmentit dhe të tjerëve
 - Faktorët e rrezikut të mashtrimit
 - Procedurat analitike
 - Informata tjera
- Rrethanat treguese të mashtrimeve
 - Nxitja/presioni
 - Shanset/mundësitë
 - Pozicioni/racionalizimi
- Auditori identifikon rrezikun e keqpohimit material të duhur për mashtrime.

Vlerësimi i Rrezikut të Keqpohimit Material të duhur të Gabimit ose Mashtrimit

Mashtrimet – Ice berg

Mashtrimi do të mëshifet nga pamja. Auditorët duhet të jenë tmerrësisht të kujdesshëm në vendosjen nëse mashtrimi është “qart i parëndësishëm.”

Vlerësimi i Rrezikut të Keqpohimit Material të duhur të Gabimit ose Mashtrimit

Raportimi financiarë mashtrues përfshin aktet e tilla si:

- Manipulimi, falsifikimi, ose shenimet kontable alternative apo dokumentet mbështetëse të përdorura për sajimin e pasqyrave financiare.
- Keqprezentimi, ose heqja e qëllimshme e ngjarjeve prej pasqyrave financiare, transaksionet, apo informatat domethënëse .
- Keqaplikimi i qëllimshëm i parimeve kontable lidhur me shumat, klasifikimet, metodën e prezentimit, ose shpalosjet.

Vlerësimi i Rrezikut të Keqpohimit Material të duhur të Gabimit ose Mashtrimit

Raportimi finansiar mashtrues

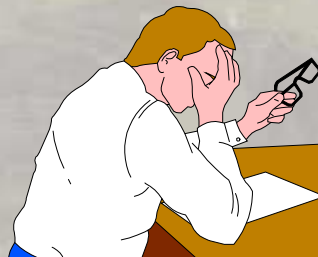
Faktorët e rrezikut lidhur me **Shanset/Mundësitë**:

Mundësite e tepërta për menagjmentin të takojë palët e treta të besuara

Mundësite e tepërta për menagjmentin të takojë/shohë qëllimet financiare

Stabiliteti ose Profitabiliteti financiarë është i kërcënuar

Situata personale financiare e menaxhmentit është e kërcënuar

Vlerësimi i Rrezikut të Keqpohimit Material të duhur të Gabimit ose Mashtrimit

Raportimi financiar mashtrues

Faktorët e rrezikut lidhur me **Shanset/mundësitë:**

Natyra e industrisë

Përberja jo e qëndrueshme e strukturës organizative

Monitorimi Jo-efektiv i menagjmentit

Kontrolli i Brendshëm i pamjaftueshëm

Faktorët e Rrezikut lidhur me Pozicionin/Racionalizimi

Raportimi financiar mashtrues

Faktorët e rrezikut lidhur me **Pozicionin/Racionalizimin**:

Pëdorimi i kontabilitetit të papërshtatshëm bazuar në materialitet

Kanalet e varfëra të Komunikimit për raportim të sjelljeve të papërshtatshme

Dështimi për të korigjuar gjendjen e njohur të raportuar

Standardet e pafuqishme etike për sjelljet e menaxhmentit

Vlerësimi i Rrezikut të Keqpohimit Material të duhur të Gabimit ose Mashtrimit

Shpërdorimi i pasurive përfshirë vjedhjen e ndonjë pasurie të entitetit në nivel që p.f. të jenë mashtruese. Shembulli përfshin:

Vjedhja e pasurive

Pagesa për mallra ose shërbime të pa pranuar

Harxhimi i parave të pranuar

Vlerësimi i Rrezikut të Keqpohimit Material të duhur të Gabimit ose Mashtrimit

Shpërdorimi i pasurive

Faktorët e Rrezikut për shpërdorim të pasurive përfshin:

Qasja në pasuri

Raportet e kundërta të menaxhmentit me punëtorët

Presioni financiar personal

Ndarja joadekuate e detyrave

Mungesë e kontrollit të stokeve

Mungesë e politikave të profesionit

Artikuj të stokeve Me vlerë të vogël

Ndrimet e papritura në sjelljet e punëtorëve

Mospërfillje nga punëtorët e kontrollit intern

Hapi 4 i Procesit të vlerësimit të Rrezikut:

Vlerëso **Materialitetin** tek P.F. & Në nivel të pohimeve

Madhësia e një heqjeje ose keqpohimi të informatës kontable e cila e rrit gjasën që gjykimi i një **personi të arësyeshëm** i mbështetur në informatë do të ndryshojë apo ndikohet nga heqja ose keqpohimi.

Materialiteti nuk është një gjë absolute.
As çështje e bardhë ose e zezë!
Përkufizimi i materialitetit
kërkon gjykim profesional .

Materialiteti

Mbështetja **quantitative** për materialitetin është përqindja (tipike 3 - 5 përqind) të:

- Të hyrave para tatimit.
- Të hyrave nga operacionet e vazhdueshme .
- Bruto fitimit
- Të hyrave para tatimit mesatare tre-vjeqare.
- ose, .005 (0.5%) e
- Pasurive Totale.
- Të hyrave Totale.

Vlera quantitative mundë të korigjohet më ulët për faktorët **qualitative** si:

- Angazhimi në vitin e parë.
- Kontrolli i dobësive.
- Qarkulliimi i Menagjementit.
- Presion i lartë i tregut.
- Rezik i lartë i mashtrimeve.
- Rezik më i lartë se normal i bankrotimit.

Hapat në zbatimin e Materialitetit në një Auditim

Hapi 1:

**Përcakto Planifikimin e Materialitetit
(Niveli i materialitetit për p.f. në tërësi)**

Hapi 2:

**Përcakto Keqpohimin e tolerueshëm
(Alokimi i materialitetit në llogari individuale & klasat e transaksionit)**

Hapi 3:

Vlerëso përfundimet e Auditimit

Hapat në zbatimin e Materialiteteit në një Auditim

Hapi 1: Përcakto “Planifikimi i Materialitetit”

Ngritja apo zbritja e “Planifikimit të Materialitetit” a rezulton me.... **Më shumë punë auditimi OSE Më pak Punë auditimi??**

Supozo: Fitimi para tatimit = 10,000,000

Planifikimi i materialitetit = 5%

Materialiteti i planifikuar = 500,000

Hapat në zbatimin e Materialiteteit në një Auditim

Hapi 2: Përcakto “Keqpohimi i Tolerueshëm”

Rregulla e gishtit të madh është....

KT = 50% deri 75% e Materialitetit të planifikuar.

Për shembull: $KT = 60\% * 500,000$

$Kt = 300,000$

Hapat në zbatimin e Materialiteteit në një Auditim

Hapi 3: Vlerëso përfundimet e auditimit

Kur keqpohimet e grumbulluara janë më të ULËTA se Materialiteti i Planifikuar, auditori do të konkludon se pasqyrat financiare janë prezantuar drejtë.

Kur keqpohimet e grumbulluara janë më të LARTA se Materialiteti i Planifikuar, auditori do të kërkojë që klienti t'i korigjojë pasqyrat financiare.